

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Lausunto syyttömyysolettamadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevasta arviomuistiosta

Viite: OM 4/481/2013

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä Tuomariliitto) esittää lausuntonaan yllä mainitun arviomuistion johdosta seuraavaa:

Arviomuistiossa on Tuomariliiton käsityksen mukaan kattavasti ja perusteellisesti arvioitu Suomen kansallisen lainsäädännön sisältöä ja muutostarpeita suhteessa syyttömyysolettamadirektiiviin.

Tuomariliitto yhtyy arviomuistion johtopäätökseen siitä, ettei syyttömyysolettamaa koskevan erillisen säännöksen lisääminen oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin ole tarpeen. Syyttömyysolettama sisältyy Suomessa lakina voimassa olevan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kohtaan, minkä lisäksi sen asema eräänä maamme rikosprosessin peruskivistä ilmenee selkeästi myös lukuisista kansallisen lainsäädäntömme säännöksistä, oikeudenkäyntivaiheen osalta muun muassa todistustaakkaa rikosasioissa koskevasta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 3 §:stä.

Direktiivin oikeussuojakeinoja koskevan 10 artiklan 1 kohdan osalta Tuomariliitto toteaa, että julkisyhteisön vahingonkorvausvastuun syntymiselle vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:ssä asetetut edellytykset ovat varsin tiukat. Tämän vuoksi saattaa syntyä tilanteita, joissa rikoksesta epäilty ei voi saada korvausta häneen kohdistuneen syyttömyysolettaman loukkauksen aiheuttamasta vahingosta, ellei kysymys ole sellaisesta vapauden menetyksestä, jonka johdosta korvausta voidaan maksaa erityislain nojalla (laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta). Tuomariliitto pitääkin oikeussuojakeinojen tehokkuusvaatimus huomioon ottaen perusteltuna, että vahingonkorvauslain uudistamista julkisyhteisön korvausvastuun osalta jatkettaessa otetaan tarkasteltavaksi myös kysymys siitä, olisiko julkisyhteisön korvausvastuun edellytyksiä lievennettävä nykyisestä sellaisissa tilanteissa, joissa epäilty kärsii syyttömyysolettaman loukkauksen johdosta muuta kuin edellä mainitun erityislain nojalla korvattavaa vahinkoa.

Tuomariliitto yhtyy muilta osin arviomuistion johtopäätöksiin, joiden mukaan direktiivi ei edellytä muutosten tekemistä kansalliseen lainsäädäntöömme.

Lausunnon valmistelusta on vastannut hovioikeudenneuvos Kimmo Vanne. Lausunto on käsitelty Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja hallituksessa 13.3.2017.

Helsingissä 13.3.2017

Tuomariliiton puheenjohtaja,
hovioikeudenneuvos

Kimmo Vanne